Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	15 november 2022
Onderwerp	Stand van zaken Gecertificeerde Instellingen (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) Noordoost-Brabant
Zaaknummer	Z20 - 232098
Documentnr.	UIT/22 - 514726

Inleiding

Het afgelopen jaar hebben wij u met regelmaat geïnformeerd over de problemen die spelen binnen de organisatie van jeugdbescherming in Brabant. In de regio Noordoost -Brabant (NOB) hebben wij drie gecertificeerde instellingen (GI's) gecontracteerd voor het uitvoeren van jeugdbeschermingsmaatregelen. Dit zijn: Jeugdbescherming Brabant (JBB), William Schrikker Groep (WSG) en het Leger des Heils (LdH). Middels deze brief brengen wij u op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen in de jeugdbescherming.

Voorgeschiedenis

In juli 2021 zijn de vijf jeugdhulpregio's in Brabant onder verscherpt toezicht geplaatst door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IG&J) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV). De inspecties baseerden zich daarbij op de volgende constateringen:

- De vijf samenwerkende jeugdhulpregio's in Brabant voldoen niet aan de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig een gedragen koers' voor de jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel die wordt uitgevoerd door Jeugdbescherming Brabant (JBB);
- De jeugdhulpregio's in Brabant slagen er nog niet in om tijdig passende hulp te bieden aan elke jeugdige met een jeugdbeschermingsmaatregel.

In maart 2022 hebben de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (IG&J) de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in de regio Brabant met zes maanden verlengd omdat er op dat moment nog onvoldoende vooruitgang zichtbaar was.

Op basis van de aanbevelingen uit de inspectierapporten zijn gemeenten en instellingen gezamenlijk aan de slag gegaan om verbeteringen door te voeren. In onze regio hebben we ingezet op een vast aanspreekpunt voor de GI ten behoeve van een passend hulpaanbod voor het gezin, aanpakken van wachttijden en intensivering samenwerking jeugdbeschermer en lokale toegangen.

Inhoudelijk

Op 22 september 2022 is het 'Regiorapport verlengde verscherpt toezicht kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' verschenen, met als belangrijkste conclusie dat de inspecties IG&J en

IJenV het verscherpt toezicht op de Brabantse jeugdhulpregio's beëindigen. Het inspectierapport met de bestuurlijke reactie op het rapport zijn als bijlage bij deze brief toegevoegd.

De inspecties beëindigen het verscherpt toezicht in Brabant. Zij constateren dat de regio's belangrijke stappen hebben gezet om tijdig passende hulp te organiseren. Het lukt de Brabantse regio's nog niet om voor elk kind met een maatregel tijdig passende hulp te bieden. Desalniettemin beëindigen de inspecties het verscherpt toezicht, mede omdat de problematiek in de jeugdbescherming voor een deel de invloedsfeer van de gemeenten overstijgen. Op 13 september jl. hebben de inspecties de stelselverantwoordelijken (Minister voor rechtsbescherming en staatssecretaris van VWS) aangesproken op hun verantwoordelijkheid middels een signaalbrief en hen opgeroepen op korte termijn actie te ondernemen.[1]

Naast het besluit om het verscherpt toezicht voor de jeugdhulpregio's in Brabant te beëindigen, hebben de inspecties besloten om het intensief toezicht op JBB te verlengen met zes maanden. JBB is al geruime tijd bezig om interne verbeteringen door te voeren. De eerste resultaten hiervan zijn inmiddels zichtbaar, maar heeft zich nog niet vertaald in een afname van het aantal kinderen dat wacht op een vaste jeugdbeschermer. De inspecties willen met intensief toezicht de borging van de ingezette maatregelen blijven volgen.

In de bestuurlijke reactie spreken de Brabantse regio's waardering uit dat de inspecties zien dat zij gezamenlijk veel acties en verbeteringen hebben ingezet om aan de norm 'tijdig passende hulp' te voldoen. Daarnaast delen zij de zienswijze van de inspecties dat de regio's er niet in slagen om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden en dat dit voortkomt uit landelijke stelselproblematiek. De Brabantse regio's begrijpen dat de inspecties de ontwikkelingen binnen JBB wil blijven volgen via intensief toezicht, maar plaatsen daarbij de kanttekening dat de borging van de veranderingen binnen JBB een centraal thema voor de komende maanden is en dat de ondersteuning vanuit de programmaorganisatie hier nog altijd een onderdeel van is.

Gezamenlijk gaan wij verder op de ingeslagen weg om te komen tot structurele verbeteringen in de Brabantse jeugdbeschermingsketen, zodat de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen tijdig de juiste hulp krijgen. De ervaringen en harde lessen uit het recente verleden zijn in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming omgezet naar het denken in kansen en mogelijkheden. Met als doel dat ieder kind en gezin de juiste zorg en ondersteuning en daarmee perspectief krijgt naar de toekomst toe. U bent reeds uitgenodigd voor de raadsbijeenkomst 16 november 2022 waarin we u nader informeren over ontwikkelingen binnen jeugdbescherming.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris, de burgemeester,

W.F.F. Keijzers R.J. van de Mortel

[1] Signaalbrief toezicht jeugdbeschermingsketen | Brief | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (igj.nl)

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Jeugdbeschermingsregio Brabant

Jeugdhulpregio's:
Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant,
Hart van Brabant,
West-Brabant Oost, West-Brabant West

Regiorapport verlengde verscherpt toezicht

kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd

Utrecht, september 2022

De accounthoudende wethouder aan het woord

De accounthoudende wethouder heeft namens de vijf jeugdbeschermingsregio's uitgebreid gereageerd. Deze reactie is in zijn geheel opgenomen als bijlage in dit rapport.

Hieronder treft u een samenvatting.

De acties en maatregelen die de Brabantse jeugdhulpregio's de afgelopen maanden hebben genomen en de conclusie van de inspecties om het verscherpt toezicht te beëindigen, laten onverlet dat ook in de komende maanden en jaren een krachtige en breed gedragen verbeteragenda nodig blijft om de meest kwetsbare kinderen en gezinnen voldoende te beschermen. We continueren de hiervoor ingezette verbeteringen, borgen de veranderingen en versnellen waar dit noodzakelijk en mogelijk is.

We zijn verheugd dat het verscherpt toezicht wordt beëindigd. We waarderen dat de inspecties zien dat de Brabantse jeugdhulpregio's gezamenlijk veel acties en verbeteringen hebben ingezet om aan de norm 'tijdig passende hulp' te voldoen. Verder is de bovenregionale governance verbeterd met een gezamenlijke verbeteragenda en totstandkoming van een 'leading coalition'. We blijven stappen zetten om deze samenwerking verder te verbeteren. Daarnaast delen de Brabantse jeugdhulpregio's de zienswijze van de inspecties dat de regio's er (nog) niet in slagen om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden en dat dit mede veroorzaakt wordt door landelijke problematiek.

De inspecties constateren dat JBB er nog niet in slaagt om aan elk kind met een maatregel tijdig een jeugdbeschermer te verbinden en tot een gedragen koers te komen. JBB heeft daartoe een kwaliteitsimpuls en verandering in gang gezet en het resultaat is zichtbaar binnen JBB (daling verzuim, daling verloop). De inspecties beoordelen de bestaande situatie voor wat betreft wachtlijstbeheer bij JBB niet als wenselijk, maar wel als voldoende. De ontwikkelingen binnen JBB staan op een belangrijk kantelpunt, namelijk om de ingezette veranderingen structureel te borgen binnen de (lijn)organisatie. We begrijpen dat de inspecties deze ontwikkelingen willen blijven volgen.

We zijn ervan overtuigd dat een gezamenlijk gedragen en doortastende aanpak ertoe zal leiden dat kwetsbare kinderen wel op de juiste manier voldoende beschermd, geholpen en ondersteund worden. De ervaringen en de harde lessen uit het recente verleden zijn in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming omgezet naar het denken in kansen en mogelijkheden. Met als doel dat ieder kind en gezin de juiste zorg en ondersteuning en daarmee perspectief krijgt naar de toekomst toe. Laten we daarom de handen ineen slaan en werk maken van dat toekomstscenario.

Namens de vijf jeugdzorgregio's
M.T.M. Hendrickx
Wethouder Jeugd gemeente Tilburg

Samenvatting

In maart 2022 hebben de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: inspecties) de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in de jeugdbeschermingsregio[1] Brabant met zes maanden verlengd. De belangrijkste conclusie was dat hoewel er zeker stappen waren gezet in de jeugdbeschermingsregio Brabant om te voldoen aan de normen, de jeugdbeschermingsregio nog onvoldoende in control was voor wat betreft het gezamenlijk oplossen van de genoemde problemen. Het gevolg was dat niet elk kind met jeugdbeschermingsmaatregel[2] tijdig een vaste jeugdbeschermer, tijdig een gedragen koers en tijdig passende hulp kreeg. In dit rapport doen de inspecties verslag van hun bevindingen uit het verlengde verscherpt toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant in de periode van februari tot augustus 2022.

De jeugdbeschermingsregio Brabant is verdeeld in vijf jeugdhulpregio's; Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant, Hart van Brabant, West-Brabant Oost, West-Brabant West. In de jeugdbeschermingsregio Brabant zijn ten tijde van het verlengde verscherpt toezicht vier GI's actief namelijk: de stichting jeugdbescherming Brabant (hierna; JBB), William Schrikker Stichting Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (hierna; WSS), Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (hierna; LJ&R) en Jeugd Veilig Verder (hierna; JVV).

De inspecties stellen ten aanzien van de normen het volgende vast.

Norm 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig gedragen koers'
De inspecties stellen op basis van de periode van het verlengde verscherpt toezicht vast dat JBB[3] er niet in slaagt om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaategel een vaste jeugdbeschermer te verbinden. De inspecties beoordelen de bestaande situatie voor wat betreft wachtlijstbeheer bij JBB niet als wenselijk, maar wel als voldoende. Dit omdat bij de drie vestigingen van JBB waar met wachtlijstbeheer wordt gewerkt wel een (tijdelijke) jeugdbeschermer met het gezin en het systeem om het kind aan de slag gaat, in contact is met het gezin en samen met hen werkt aan een gedragen koers.
JBB heeft een kwaliteitsimpuls en verandering in gang gezet. Hierbij is JBB door de gemeenten financieel en wat betreft de programmaorganisatie ondersteund. De ondersteuning vervalt in de komende periode. De borging van de veranderingen is belangrijk, met name door de cultuuraspecten die hieraan verbonden zijn. De inzet heeft nog niet geleid tot een daling van het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel die wachten op een vaste jeugdbeschermer. De inspecties verlengen het eerder ingezette intensieve toezicht met zes maanden zodat zij de borging van de ingezette maatregelen kunnen volgen.

De oorzaken die voortkomen uit de (landelijke) arbeidsmarktproblematiek zijn nog niet weggenomen en daarmee actueel. Deze oorzaken overstijgen (deels) de invloedsfeer van de verantwoordelijke partijen in de jeugdbeschermingsregio Brabant. De inspecties spreken de stelselverantwoordelijken hierop aan[4].

Norm 'tijdig passende hulp'
In oktober 2020 hebben de inspecties de verwachting uitgesproken dat elk kind met een maatregel tijdig passende hulp ontvangt. Bijna twee jaar later stellen de inspecties vast dat de jeugdbeschermingsregio Brabant hier nog altijd niet in slaagt. De inspecties zien wel belangrijke

[1] De inspecties zijn bij het toezicht in de regio's uitgegaan van de gebieden waarbinnen een regionale gecertificeerde instelling werkzaam is en benoemen deze gebieden in het rapport als 'jeugdbeschermingsregio'. Voor de meeste jeugdbeschermingsregio's komen deze grenzen overeen met de provinciegrenzen van één of twee provincies.
[2] Hiermee worden zowel de jeugdbeschermings- als ook de jeugdreclasseringsketen bedoeld.
[3] Er wordt bij deze norm specifiek ingegaan op de situatie van de regionale GI, te weten JBB. Dit komt onder andere doordat JBB de meeste jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoert in de regio. Daarnaast is voor de overige GI's Brabant één van de werkgebieden, terwijl JBB uitsluitend in Brabant werkt.
[4] Crisisaanpak nodig om kinderen met jeugdbeschermingsmaatregel te beschermen | Nieuwsbericht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (igj.nl)

stappen om dit te verbeteren. Zo is er een gedeeld beeld over het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregelen die langer wachten dan drie maanden op passende hulp. De doorbraakaanpak wordt gecontinueerd en in alle jeugdhulpregio's zijn de regionale expertise teams geoperationaliseerd. De ingestelde taskforce inkoop denkt mee in het komen tot passend aanbod of maatwerkafspraken binnen de doorbraakpak. Binnen de jeugdhulpregio's is een beeld over de hiaten en de inkoop is hierop aangepast.
De bovenregionale governance is aangepast, waardoor er gezamenlijk gestuurd wordt op kwaliteitsverbetering in de jeugdbeschermingsketen en tot slot bevordert de verbeteragenda dat de administratieve belemmeringen om te komen tot passend hulp worden aangepakt.

Conclusie
De inspecties beëindigen het verscherpt toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant, hoewel de jeugdbeschermingsregio er niet in slaagt om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden. De inspecties hebben hiervoor de volgende reden: de oorzaken die voortkomen uit de (landelijke) stelselproblematiek (financiële tekorten, arbeidsmarktproblematiek, en onvoldoende mogelijkheden toereikend specialistisch hulpaanbod voor kinderen met een maatregel zonder vertraging in te zetten) zijn nog niet weggenomen en daarmee actueel. Deze oorzaken overstijgen (deels) de invloedsfeer van de verantwoordelijke partijen in de jeugdbeschermingsregio Brabant. De inspecties spreken de stelselverantwoordelijken hierop aan[5].

[5] Crisisaanpak nodig om kinderen met jeugdbeschermingsmaatregel te beschermen | Nieuwsbericht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (igj.nl)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave....5

1 Inleiding....6

1.1 Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd....6
1.2 Jeugdbeschermingsregio Brabant....6
1.3 Activiteiten gedurende de periode van het verlengde verscherpte toezicht....7

2 De jeugdbeschermingsregio Brabant....8

2.1 Beschrijving jeugdbeschermingsregio....8
2.2 Beschrijving betrokken Gecertificeerde Instellingen....9

3 Tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers....10

3.1 Verbeteringen....11
3.2 Zorgpunten....12
3.3 Resultaat: tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers....12
3.4 Conclusie en vervolg toezicht....13

4 Tijdig passende hulp....14

4.1 Verbeteringen....14
4.2 Zorgpunten....16
4.3 Resultaat: tijdig passende hulp....17
4.4 Conclusie en vervolg tijdig passende hulp....17

Bijlage: Bestuurlijke reactie van de accounthoudende wethouder....18

1 Inleiding

In maart 2022 hebben de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: inspecties de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant met zes maanden verlengd.

In dit rapport doen de inspecties verslag van hun bevindingen uit het verlengde verscherpt toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant in de periode van februari tot augustus 2022.

1.1 Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd

In het najaar van 2019 hebben de inspecties in het rapport en signalement met de titel *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd* respectievelijk *Jeugdbeschermingsketen in gevaar* geoordeeld dat de wijze waarop jeugdbescherming en jeugdreclassering op dat moment werd uitgevoerd niet acceptabel was. De inspecties oordeelden dat de overheid onvoldoende haar verantwoordelijkheid nam om kinderen te beschermen die ernstig in hun ontwikkeling werden bedreigd. De inspecties vonden dat er direct stappen moesten worden gezet die ertoe leidden dat kwetsbare kinderen zonder vertraging hulp zouden krijgen. Hierop hebben de inspecties een intensief toezicht traject ingezet.
In 2020 en 2021 volgden de inspecties de activiteiten die moeten leiden tot een directe verbetering op de korte termijn en structurele verbetering op de langere termijn.

De bescherming van kwetsbare kinderen: een overheidstaak
Ieder kind heeft recht op bescherming tegen mishandeling. Hieronder vallen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling, verwaarlozing en (seksueel) misbruik. Zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid is verplicht maatregelen te nemen om kindermishandeling te voorkomen. Ook moet de overheid zorgen voor opvang en behandeling van kinderen die hiervan slachtoffer zijn (artikel 19 IVRK).

In de *voortgangsrapportage* van oktober 2020 deden de inspecties verslag van de eerste bevindingen. De inspecties zagen dat voor de langere termijn een positieve beweging in gang is gezet, maar stelden tegelijkertijd vast dat de jeugdbescherming en jeugdreclassering nog niet op orde waren. Om die reden hebben de inspecties gevraagd om een doorbraak te forceren voor alle kinderen met een jeugdbescherming of -reclassering maatregel door middel van een onorthodoxe actiegerichte aanpak. De doorbraakaanpak moest ertoe leiden dat voor elk kind met een jeugdbeschermings- en/of jeugdreclasseringsmaatregel *tijdig een vaste jeugdbeschermer* wordt toegewezen, *tijdig een gedragen koers* is uitgezet en dat *tijdig passende hulp* wordt ingezet die leidt tot het opheffen van de ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het verminderen van het recidive risico. En dat daarmee de uitspraak van de rechter tijdig wordt uitgevoerd.

1.2 Jeugdbeschermingsregio Brabant

In juli 2021 hebben de inspecties gerapporteerd over de resultaten van de doorbraakaanpak in de jeugdbeschermingsregio Brabant[6]. De inspecties constateerden dat sinds 2019 veel is verbeterd bij de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, maar dat de vitale functie van jeugdbescherming zeer kwetsbaar bleef. De inspecties stelden begin 2021 vast dat de jeugdbeschermingsregio voor wat betreft de kinderen met een maatregel die wordt uitgevoerd door WSS en JVV grotendeels voldeed aan de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig een gedragen koers'. JBB en LJ&R waren er begin 2021 met de jeugdhulpregio's niet in geslaagd om samen voorwaarden te creëren om elke jeugdige met een maatregel en hun ouders tijdig van een jeugdbeschermer en tijdig van een gedragen koers te voorzien. Voor LJ&R heeft er landelijk een vervolgtraject gelopen waarover is gerapporteerd in de 'Stand van zaken jeugdbeschermingsketen'. Voor JBB hebben de inspecties sinds juli 2021 hun toezicht op bovenstaande normen geïntensiveerd.

[6] Regio Brabant Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd vervolgtoezicht | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (igj.nl)

De inspecties constateerden daarnaast dat de jeugdbeschermingsregio Brabant er niet in was geslaagd om elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig van passende hulp te voorzien. Hiertoe heeft de IGJ, mede namens de Inspectie Justitie en Veiligheid, verscherpt toezicht uitgevoerd voor een periode van een half jaar en hierover indringende gesprekken gevoerd met de jeugdhulpregio's, gemeenten en andere stakeholders. Dit intensieve toezicht en nauw contact met de 1jeugdhulpregio's moest eraan bijdragen dat op korte termijn, alsnog elk kind met een beschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgt.

In maart 2022 hebben de inspecties gerapporteerd over de resultaten gedurende de periode van verscherpt toezicht. Dit staat weergegeven in het 'rapport-jeugdbeschermingsregio-brabant' van maart 2022.De belangrijkste conclusie was dat hoewel er zeker stappen waren gezet in de jeugdbeschermingsregio Brabant om te voldoen aan de normen, maar dat nog onvoldoende in control is voor wat betreft het gezamenlijk oplossen van de genoemde problemen. De inspecties verlengden daarom de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant met zes maanden.

1.3 Activiteiten gedurende de periode van het verlengde verscherpte toezicht

De inspecties hebben in het kader van de verlenging van het verscherpte toezicht (maart – augustus 2022) in jeugdbeschermingsregio Brabant verschillende toezichtactiviteiten uitgevoerd. De inspecties hebben zich daarbij gericht op:

- JBB, vanwege noodzakelijke verbetering op de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig een gedragen koers'.
- De jeugdbeschermingsregio Brabant en JBB in het kader van de bestuurlijke opdracht tot verandering bij JBB en de gevolgen hiervan op de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer', 'tijdig een gedragen koers' en 'tijdig passende hulp'.
- De jeugdbeschermingsregio Brabant, vanwege noodzakelijke verbetering op de norm 'tijdig passende hulp voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel'.

In maart 2022, kort na het uitkomen van het rapport over het verlengde verscherpte toezicht is er een bestuurlijk akkoord en budget gekomen voor de veranderopdracht bij JBB. De inspecties hebben hierover verschillende gesprekken gevoerd:

- Een gesprek met beide bestuurlijke opdrachtgevers (zowel de gemeente als ook JBB) en de verandermanager over de opdracht van de verandermanager;
- Voortgangsoverleggen met de verandermanager en een vertegenwoordiging van JBB.

Daarnaast hebben de inspecties monitorgegevens en relevante documenten opgevraagd.

De volgende activiteiten hebben daarnaast plaatsgevonden:

- Beoordelen maandelijkse monitoringsgegevens
- Diverse gesprekken met de jeugdbeschermingsregio op ambtelijk niveau.
- De inspecties zijn aangesloten bij het bestuurlijke overleg dat heeft plaatsgevonden in april 2022 tussen de ministeries VWS en JenV en de betrokken wethouders.

2 De jeugdbeschermingsregio Brabant

2.1 Beschrijving jeugdbeschermingsregio

In de jeugdbeschermingsregio Brabant[7] wonen ongeveer 2,5 miljoen inwoners in 56 gemeenten die verdeeld zijn in vijf jeugdhulpregio's: Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant, Hart van Brabant, West-Brabant Oost, West-Brabant West (hierna respectievelijk NOB, ZOB, HvB, WBO en WBW).

Inkoop jeugdbescherming en jeugdreclassering
Binnen de jeugdbeschermingsregio is een accounthoudende jeugdhulpregio aangewezen die naar andere jeugdhulpregio's acteert bij risico's van discontinuïteit van een Gecertificeerde Instelling (hierna: GI). De accounthoudende gemeenten voor jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn Tilburg (JBB) en Eindhoven (JVV). Zij coördineren de inkoop voor alle vijf jeugdhulpregio's in Brabant. WSS en LJ&R hebben geen accounthoudende regio binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant.

Iedere jeugdhulpregio sluit haar eigen contracten af met de GI's. De vijf jeugdhulpregio's zijn verantwoordelijk voor hun eigen contracten.
Elke jeugdhulpregio hanteert zijn eigen werkwijzen en verantwoordingswijzen voor de GI's. Er kan ook een verschil zijn tussen de gemeenten binnen een jeugdhulpregio.
Sinds januari 2021 hanteren alle vijf jeugdhulpregio's hetzelfde tarief voor jeugdbescherming en jeugdreclassering via de productiegerichte financiering (p*q).

Inkoop (specialistische) jeugdhulp
Onderdeel van de visie voor jeugdhulp in de Brabantse jeugdhulpregio's is 'Wonen doe je thuis': kinderen wonen zo veel mogelijk thuis of groeien op in een zoveel mogelijk op thuis lijkende situatie. Deze visie wordt ook gehanteerd voor de inkoop waar nadrukkelijk ingezet wordt op de inkoop van passend woonaanbod (pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalige woonvormen).
Als dit niet mogelijk is, wordt het kind elders geholpen, waarmee de nadruk komt te liggen bij ambulante jeugdhulp en begeleiding en minder inzet van residentiële hulp.

De vijf jeugdhulpregio's hanteren een eigen inkoopprocedure. Zo kopen de jeugdhulpregio's HvB en WBW resultaatgericht in, waar andere jeugdhulpregio's een vast tarief per geleverd traject hanteren of productiegericht financieren. De consequentie is onder andere dat iedere jeugdhulpregio andere procedures hanteert voor het opstellen van de jeugdhulpbepalingen. Ook is de toegang lokaal verschillend ingericht. Ook voor de route niet-ingekochte zorg is per jeugdhulpregio (of per gemeente) een andere werkwijze.

De jeugdhulpregio's hanteren geen budgetplafonds. Enkele gemeenten geven aan dat er geen hulp gestapeld mag worden, dat wil zeggen dat er niet meerdere jeugdhulpbepalingen tegelijk mogen worden afgegeven voor een kind.
De gemeenten stimuleren aanbieders voldoende aanbod te leveren. Een belemmerende factor voor het inkopen van voldoende passend aanbod is volgens veel gemeenten het gebrek aan deskundig en gespecialiseerd personeel. Dit geldt voor alle typen zorg. Andere factoren zijn het (niet) tijdig opschalen in hulpaanbod en de wachttijden in de hele keten. De wachtlijsten in de keten dragen er toe bij dat de problematiek van jeugdigen verergert.

De jeugdhulpregio's WBO en WBW kopen JeugdzorgPlus samen in met Zeeland. De samenwerkingspartner hierbij is de (gesloten) jeugdhulpaanbieder Almata. De andere jeugdhulpregio's kopen de gesloten Jeugdzorg samen met Limburg in.

[7] De inspecties zijn bij het toezicht in de regio's uitgegaan van de gebieden waarbinnen een regionale gecertificeerde instelling werkzaam is en benoemen deze gebieden in het rapport als 'jeugdbeschermingsregio'. Voor de meeste jeugdbeschermingsregio's komen deze grenzen overeen met de provinciegrenzen van één of twee provincies.

2.2 Beschrijving betrokken Gecertificeerde Instellingen

In de jeugdbeschermingsregio Brabant zijn ten tijde van het toezicht vier GI's actief namelijk: JBB, WSS, LJ&R en JVV (onderdeel van Jeugdbescherming Regio Amsterdam).

JBB is werkzaam in alle jeugdhulpregio's. JVV is werkzaam in ZOB (en in Gelderland). Beide GI's bieden jeugdbescherming en jeugdreclassering.
LJ&R en de WSS zijn werkzaam in heel Nederland. Beide GI's richten zich op een specifieke doelgroep.
LJ&R heeft als doelgroep multi-probleem gezinnen die zorgen voor overlast en maatschappelijke onrust, gezinnen waar er sprake is van drugs- of alcoholverslaafde ouders, gezinnen met geringe sociale redzaamheid, met zwervende ouders en ouders vanuit de Roma en Sinti gezinnen.
WSS biedt ondersteuning en hulp aan kinderen met een (verstandelijke) beperking of chronische ziekte, en/of aan kinderen van ouders met een beperking.

In de jeugdbeschermingsregio Brabant zijn vier GI's werkzaam. In dit rapport wordt meermaals specifiek ingegaan op de situatie van de regionale GI te weten JBB. Dit komt onder andere doordat JBB de meeste jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoert in de jeugdbeschermingsregio. Daarnaast is voor de overige GI's jeugdbeschermingsregio Brabant één van de werkgebieden, terwijl JBB uitsluitend in deze jeugdbeschermingsregio werkt.

3 Tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers

Norm 1	**Tijdig een vaste jeugdbeschermer voor elke jeugdige met een jeugdbeschermings- en of jeugdreclasseringsmaatregel**
	Vast: De jeugdbeschermer blijft gedurende de uitvoering van de OTS verbonden aan het gezin, of de wisseling van jeugdbeschermer vindt voorspelbaar/op vaste momenten plaats (bijv. na de afronding van het plan van aanpak). Er is hooguit één wisseling wegens verloop of ziekte. Bij wisseling komt het gezin niet bij bureaudienst/ wachtlijstbeheer terecht. **Tijdig:** Binnen vijf werkdagen nadat de GI in kennis is gesteld is een jeugdbeschermer aan het kind/ gezin gekoppeld.

Norm 2	**Voor elk kind met een jeugdbeschermings- en of jeugdreclasseringsmaatregel tijdig een gedragen koers**
	Tijdig: De koers is tijdig wanneer deze binnen zes weken is bepaald, of zoveel eerder als de jeugdbeschermer en betrokkenen noodzakelijk achten gezien de onveiligheid/ ontwikkelingsbedreiging/recidive risico van het kind. De inspecties hanteren wat betreft de termijn hierbij het principe 'comply or explain'. **Gedragen:** De koers is gedragen als deze is uitgezet in samenspraak met het gezin, netwerk en met betrokken professionals. Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners. De jeugdige en ouders bepalen, binnen hun mogelijkheden, in samenspraak met de hulpverlener de hulpvraag en de doelen van de geboden hulp. **Koers**: Er is sprake van een koers bij een jeugdbeschermingsmaat-regel als de doelen en de noodzakelijke hulp zijn bepaald, die leiden tot het afwenden van de ontwikkelingsbedreiging/het recidiverisico. De inspecties spreken van een koers en niet van een 'plan'. In de praktijk wordt de koers vastgelegd in een plan, maar het plan is het middel, niet het doel. Het moet voor hulpverleners, jeugdigen en hun ouders duidelijk zijn wat de doelen van de hulp zijn en hoe hieraan gewerkt wordt. De doelen en afspraken zijn haalbaar, concreet en ontwikkelingsgericht.

De inspecties concludeerden in maart 2022 dat JBB er nog niet in slaagde om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel een vaste jeugdbeschermer te verbinden en om tijdig voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tot een gedragen koers te komen. Daarom continueerden de inspecties het intensief toezicht bij JBB.

Om na te gaan of JBB binnen een half jaar ging voldoen aan bovenstaande normen, continueerden de inspecties hun geïntensiveerde toezicht bij JBB en namen deze vraag nadrukkelijk mee in de gesprekken over het verlengde verscherpte toezicht dat in de jeugdbeschermingsregio Brabant werd uitgevoerd.

3.1 Verbeteringen

Financiën
In september 2021 is een nieuw tarief bekrachtigd door alle jeugdhulpregio's en/of gemeenten na bemiddeling van de Jeugd Autoriteit. De tarieven zijn verhoogd tot boven het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de tarieven met gemiddeld 9% zijn gestegen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020.
Hiermee is een lange periode (sinds 2019) van discussie tussen de vijf jeugdhulpregio's en de GI's over de tarieven voor jeugdbescherming en jeugdreclassering afgesloten. Hoewel dit alle betrokken GI's betreft, is de consequentie voor JBB het grootst omdat zij als regionale GI alleen een contract heeft met deze vijf jeugdhulpregio's.

De inspecties constateren dat de financiering nog steeds een aandachtspunt blijft. Zo is er nog geen overeenstemming over de tarieven voor het komend jaar. De GI's en de gemeenten hebben besloten om de uitkomsten van de landelijke tarievendiscussie af te wachten gezien het feit dat dit niet een specifiek Brabants probleem is.

Veranderopdracht voor regionale GI: JBB
De inspecties hebben gezien dat er op het niveau van bedrijfsvoering afspraken zijn gemaakt tussen JBB en de gemeenten voor de periode 2020 - 2023. Begin 2022 zijn JBB en de jeugdhulpregio's met elkaar overeengekomen hoe JBB zich verder kan ontwikkelen naar een organisatie die zijn professionals maximaal ondersteunt, een aantrekkelijke werkgever kan zijn en hoe JBB zich voorbereidt op het *Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming*. Gezamenlijk is hiervoor een veranderopdracht opgesteld. JBB en de gemeenten zijn gezamenlijk opdrachtgever voor het veranderprogramma waar een externe programmamanager aan verbonden is. Dit veranderprogramma, ondersteund met een financiële bijdrage vanuit de gemeenten, is in maart 2022 gestart, kort na de verlenging van het verscherpte toezicht.

De veranderopdracht is intern gericht geweest op de organisatie inrichting van JBB, de interne samenwerking, processen en systemen, kwaliteit en werkgeluk. Extern was de veranderopdracht gericht op samenwerking met de gemeenten/jeugdhulpregio's en harmonisering van werkwijze en werkprocessen tussen gemeenten en GI's. Daarnaast is de integratie van het (provinciaal) instroomteam binnen JBB onderdeel van de opdracht.

De gemeenten hebben, samen met JBB, met de veranderopdracht invulling gegeven aan hun verantwoordelijkheid om de GI te ondersteunen in een kwaliteitsimpuls. De inspecties constateren dat de gedeelde bestuurlijke opdracht helpt in het bij elkaar brengen van de twee werelden van GI en gemeenten. Hierdoor is er veel ruis weggenomen in de samenwerking en wordt concreter gewerkt aan verbeteringen in het proces dat moet zorgen voor een kwalitatief betere jeugdbescherming.

Onderdeel veranderopdracht: Ondersteuning voor jeugdbeschermers
In de eerste periode van het verscherpt toezicht (juli – februari) is gestart met het werken met niet SKJ-geregistreerde medewerkers in de rol van ondersteunend jeugdbeschermer. Tijdens het veranderprogramma is deze ondersteuning van de jeugdbeschermers gecontinueerd en uitgebreid. Het gaat daarbij niet alleen om ondersteunend jeugdbeschermers maar ook juridische en administratieve ondersteuning. Daarnaast is in het veranderprogramma opgenomen dat de werkbegeleiding is geïntensiveerd en/of gestart. Tot slot is de positie van de gedragswetenschapper aangepast, waardoor de gedragswetenschapper een prominentere rol binnen het primair proces toegewezen krijgt in de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen.

De jeugdbeschermers ervaren dat zij hierdoor ontlast worden en er meer ruimte is binnen de caseload.

Onderdeel veranderopdracht: Zorg voor medewerkers

Er is een project gestart gericht op het werkgeluk van de medewerkers en een vitaliteitsprogramma voor medewerkers.
Of er een directe relatie gelegd kan worden, is niet aantoonbaar, maar de verzuimcijfers zijn afgenomen en er is minder verloop. Belangrijker is dat medewerkers aangeven weer energie te ervaren, lucht om het werk te doen en dat de animo om deel te nemen aan team overstijgende werkgroepen of pilots vergroot is.

JBB vindt het belangrijk dat nieuwe medewerkers goed ingewerkt worden. Hierdoor worden nieuwe medewerkers nog niet belast met een volledige caseload.

Onderdeel veranderopdracht: Werving nieuwe medewerkers
In het veranderprogramma is een project opgenomen om op een andere manier te gaan werven en selecteren. Een extern bureau ondersteunt JBB hierin. Ook voert dit bureau assessments uit. De opdracht is dan ook de instroom van nieuwe medewerkers te vergroten. Dit resultaat is ook zichtbaar met een dalend verloop.

De inspecties zien dat het veranderprogramma als resultaat heeft dat jeugdbeschermers meer energie ervaren en mogelijkheden ervaren binnen de caseload. Ook de samenwerking met de gemeenten is verbeterd. De inspecties vinden de borging van de veranderingen belangrijk, ook gezien de cultuuraspecten die hierbij een rol spelen.

3.2 Zorgpunten

Stabiel personeelsbestand
Brabant kent een arbeidsmarktproblematiek die vergelijkbaar is met de landelijke arbeidsmarktproblematiek[8]. Dit betekent een tekort aan (SKJ geregistreerde) medewerkers. De GI's en jeugdhulpaanbieders hebben moeite om SKJ-geregistreerde medewerkers te werven en te behouden. Hierbij concurreren de verschillende ketenpartners met elkaar, anders gezegd, vist men in dezelfde vijver.

Wachtlijstbeheer GI's
Enkele GI's in de jeugdbeschermingsregio Brabant werken nog steeds met een (actief) wachtlijstbeheer. Wachtlijstbeheer doet geen recht aan de urgentie van een jeugdbeschermingsmaatregel. De inspecties beoordelen het werken met wachtlijstbeheer als niet wenselijk, maar wel als voldoende, als de jeugdbeschermer daadwerkelijk met het gezin en het systeem om het kind aan de slag gaat, in contact is met het gezin en samen met hen werkt aan een gedragen koers.

JBB
Het provinciaal instroom team, het eerdere crisis instroomteam, is grotendeels opgenomen binnen de JBB organisatie. Voor één van de vier vestigingen binnen JBB is er geen wachtlijstbeheer meer noodzakelijk. De personele formatie is hier op orde en de vestiging kan zelf de instroom van nieuwe jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoeren. Voor de andere drie vestigingen wordt er actief wachtlijstbeheer, dat voldoet aan de hierboven omschreven situatie van niet wenselijke maar wel voldoende, ingezet. Dit komt voornamelijk doordat er op die vestigingen veel nieuwe medewerkers zijn geworven die niet volledig ingezet kunnen worden. Ook is op deze vestigingen de formatie nog niet geheel op orde, mede door de arbeidsmarktproblematiek.

3.3 Resultaat: tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers

Een onderdeel van de projectorganisatie, ingesteld na de aankondigingen van de opnamestops, die van 21 juni tot 15 december 2021 waren ingesteld, is het opzetten van een keten breed monitoringsysteem. Hieruit blijkt dat per 1 juli 2022 bij de GI's gezamenlijk ten minste 90 kinderen wachten op vaste jeugdbeschermer bij de GI's.

[8] Stand van zaken jeugdbeschermingsketen | Publicatie | Rijksoverheid.nl

Het grootste deel van de jeugdbeschermingsmaatregelen van deze wachtende kinderen vallen onder JBB, namelijk 74. Binnen JBB is nog geen dalende trend zichtbaar als het gaat om de norm vaste jeugdbeschermer.

3.4 Conclusie en vervolg toezicht

De inspecties constateren dat JBB er niet in slaagt om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaategel een vaste jeugdbeschermer te verbinden. De hierboven beschreven ingezette maatregelen hebben nog niet geleid tot een daling van het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel die wachten op een vaste jeugdbeschermer.
De inspecties beoordelen de bestaande situatie voor wat betreft wachtlijstbeheer bij JBB niet als wenselijk, maar wel als voldoende. Dit omdat bij de drie vestigingen van JBB waar met wachtlijstbeheer wordt gewerkt wel een (tijdelijke) jeugdbeschermer met het gezin en het systeem om het kind aan de slag gaat, in contact is met het gezin en samen met hen werkt aan een gedragen koers.

Op interne factoren die ertoe bijdragen dat JBB er niet in slaagt om aan elk kind met een maatregel tijdig een jeugdbeschermer te verbinden en tot een gedragen koers te komen, heeft JBB een kwaliteitsimpuls en verandering in gang gezet. Het resultaat is zichtbaar binnen de JBB organisatie (daling verzuim, daling verloop). Echter is dit nog niet vertaald naar het afnemen van het aantal wachtende kinderen op een vaste jeugdbeschermer. Dit komt onder andere doordat er veel nieuwe medewerkers zijn die nog geen volledige caseload aan maatregelen kunnen uitvoeren. Hierbij is JBB door de gemeenten financieel en wat betreft de programmaorganisatie ondersteund.. De borging van de veranderingen is belangrijk, met name door de cultuuraspecten die hieraan verbonden zijn.

Naast het verscherpt toezicht dat de inspecties uitvoerde in de jeugdbeschermingsregio Brabant hebben de inspecties intensief toezicht gehouden bij JBB. Hoewel JBB het wachtlijstbeheer op dit moment voldoende vormgeeft, verlengen de inspecties het intensief toezicht met zes maanden. De reden hiervoor is dat zij de borging van de ingezette maatregelen nog willen volgen.

De oorzaken die voortkomen uit de (landelijke) arbeidsmarktproblematiek zijn nog niet weggenomen en daarmee actueel. Deze oorzaken overstijgen de invloedsfeer van de verantwoordelijke partijen in de jeugdbeschermingsregio Brabant. De inspecties spreken de stelselverantwoordelijken hierop aan.

4 Tijdig passende hulp

Norm 3	**Tijdige inzet van passende hulp die leidt tot het opheffen van de ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het verminderen van het recidive risico.**

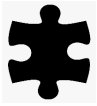

Passende hulp: Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.
Daarnaast is de hulp bij een jeugdbeschermingsmaat-regel passend wanneer professional(s) kunnen toelichten en ouders/jeugdige ervaren dat de hulp bijdraagt aan het opheffen van de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk verminderen van het recidiverisico.
De hulp is passend als deze overeenkomt met het plan, dat een gedragen koers bevat. De hulp is ook passend als blijkt dat professional en gezin het ingezette alternatief passend vinden.

Tijdig: De hulp is tijdig wanneer binnen drie maanden na het uitspreken van de maatregel passende hulp is ingezet, of zoveel eerder als de jeugdbeschermer en betrokkenen noodzakelijk achten gezien de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging/ recidive risico van het kind. De inspecties hanteren wat betreft de termijn hierbij het principe 'comply or explain'.
De hulp is niet gestart als na de intake het kind/gezin op een wachtlijst terecht komt. Indien het kind/ gezin heeft moeten wachten op passende hulp, maar deze is in de doorbraakaanpak tot stand gekomen, dan beoordelen de inspecties dit positief.

4.1 Verbeteringen

Doorbraakaanpak gaat door
De jeugdbeschermingsregio Brabant is doorgegaan met de doorbraakaanpak. Per jeugdhulpregio zijn er kleine wijzigingen in het proces aangebracht om het proces te verbeteren. Zo is bijvoorbeeld in een deel van de jeugdhulpregio ZOB gestart met een matchingteam dat met een casustafel daadwerkelijke plaatsing in (jeugd)hulp realiseert, dus verder gaat dan het geven van een advies.

Eén van de redenen voor de verlenging van het verscherpt toezicht in maart 2022 was het feit dat er geen eenduidig beeld bestond binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant over het aantal kinderen die wachten op tijdig passende hulp. Hier is door verschillende jeugdhulpregio's actie op ondernomen. Zo zijn onder andere in de jeugdhulpregio HvB bezoeken afgelegd bij JBB, WSS en LJ&R om de doorbraakaanpak opnieuw onder de aandacht te brengen bij de jeugdbeschermers. Dit is ook gebeurd in andere jeugdhulpregio's. Het gevolg is dat er meer kinderen zijn aangemeld voor de doorbraakaanpak.

Regionale expertise team
In alle vijf de jeugdhulpregio's zijn de RET's geïmplementeerd en operationeel. Alle vijf de RET's hebben een belangrijke taak bij de opschaling van kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel waar geen tijdige passende (vervolg) hulp aanwezig was.

'Leading coalition'
De inspecties hebben in gesprekken met de accounthoudende gemeenten meermaals gewezen op het belang van samenwerking tussen de verschillende professionals. Met als voornaamste doel dat de kinderen en gezinnen met een jeugdbeschermingsmaatregel erop konden rekenen dat er sprake is van tijdig passende hulp.

De gemeenten constateerden in hun verbeterplan dat in de jeugdbeschermingsregio Brabant veel initiatieven en werkgroepen aan het werk waren om de kwaliteit van dienstverlening en de samenwerking in de jeugdbeschermingsregio te bevorderen. Niet altijd werden deze initiatieven geborgd en het vroeg veel investering van de jeugdbeschermingsketen partners om alles bij te houden. Ook constateerden de gemeenten dat er een discrepantie was tussen de bestuurlijke wensen en de praktische uitvoering in de diverse jeugdhulp regio's of gemeenten. Daarnaast was de wens van de gemeenten om de rol van de directeuren sociaal domein prominenter te maken. Om deze reden is besloten de governance anders in te richten.

Voor de governance is het model van de 'leading coalition' geïntroduceerd. In de Brabantse coalitie zitten de Brabantse gemeenten, de gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming én een representatie van Jeugdhulpaanbieders. De coalitie definieert de opdrachten, de planning, de reikwijdte en het benodigd budget voor verbeteringen binnen de jeugdhulp en jeugdbeschermingsketen. Ook stelt de coalitie gezamenlijk de prioriteiten over deze verbeteringen. Daarmee wordt geborgd dat er een ketenbreed draagvlak is.

Tijdens de periode van het verlengde verscherpt toezicht is het concept van de 'leading coalition' verder uitgewerkt en door alle partijen binnen de coalitie geadopteerd. Inmiddels is dit ook bestuurlijk bekrachtigd door alle partijen.

De inspecties verwachten dat deze initiatieven tot een verbeterde kwaliteit leiden en zorgen voor een betere samenwerking tussen de wijkteams, de gemeenten, de Raad voor de Kinderbescherming, de GI's en de jeugdhulpaanbieders.

Brabantse verbeteragenda

De inspecties hebben in eerdere rapporten aangegeven dat de bureaucratie en veel verschillende administratieve processen binnen de gemeenten een belemmering zijn voor jeugdbeschermers om te komen tot tijdige passende jeugdhulp.

Er is een projectleider voor de verbeteragenda aangetrokken. Deze verbeteragenda heeft onder andere tot doel om een plan op te stellen voor de harmonisering van de processen in de gehele jeugdbeschermingsregio Brabant. Een externe projectleider heeft gesprekken gevoerd met ruim 50 stakeholders binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant. Na een analyse van al deze gesprekken zijn er prioriteiten gesteld en hier, via de hierboven beschreven leading coalition, opdrachtgevers en -nemers aan gekoppeld. Dit gaat voornamelijk over de bovenregionale onderdelen zoals: Tandemfunctie (GI en wijkteam), Opschaalfunctie/ Doorbraakaanpak, Matchen van zorgaanbod bij complexe casuïstiek (samen met BEN), Harmonisering formulieren ten behoeve van de jeugdbeschermingsketen, Uniforme manier voor toeleiding naar zorg, Administratie- en declaratieprotocol, Bepaling jeugdhulp, Taskforce Inkoop.

De inspecties constateren dat de analyse van de gesprekken in het kader van de verbeteragenda grotendeels overlappen met de analyse van de inspecties. Nu deze verbeteragenda er is, worden noodzakelijke randvoorwaarden ingevuld om de jeugdbeschermingsketen binnen Brabant te verbeteren. Door gezamenlijk met ketenpartners tijd te nemen voor het verzamelen van informatie en het doen van de analyse bestaat er nu een gedeeld beeld en een gedeelde aanpak, iets waar het eerder aan heeft ontbroken binnen de jeugdbeschermingsregio. Ook zien de inspecties de ambitie om nu snel te komen tot resultaten.

Makel-schakel functie en Coördinatie woonvragen

Om verwijzers te helpen de weg te vinden in het zorglandschap binnen de jeugdhulpregio's is een makel-schakel functie geïntroduceerd. De makel-schakel functie geeft inzicht in de lokale zorgkaart, kennis over de processen en een beter beeld van vraag en aanbod van (jeugd)hulp. Hierdoor worden de verwijzers geholpen om het aanbod af te stemmen op de vraag. De jeugdhulpregio HvB heeft eerder met de makel-schakel functie gewerkt en ervaarde dit als positief. De implementatie van deze makel-schakel functie wordt in elke jeugdhulpregio anders vormgegeven.

In de jeugdhulpregio NOB is een coördinatiepunt ontwikkeld voor het aanbod van (een deel van) de gezinshuizen. Binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant is naar analogie hiervan een

coördinatiepunt voor woonvragen in het leven geroepen. De jeugdbeschermers hoeven in de jeugdhulpregio's NOB, WBO en binnenkort in HvB en WBW, niet meer alle afzonderlijke aanbieders te benaderen. Dit scheelt de jeugdbeschermers en andere verwijzers het nabellen van een lange lijst aanbieders en kan voor een betere matching zorgen. Dit wordt al zo ervaren door jeugdbeschermers van de hier genoemde regio's.

De inspecties zijn positief over de initiatieven om de verwijzers beter te ondersteunen in het zoeken naar tijdig passende hulp.

Gezinsadvocaat
Binnen de jeugdhulpregio is in de periode van het verscherpt toezicht en de verlenging hiervan gestart met de gezinsadvocaat binnen een jeugdhulpregio. Dit is ondertussen uitgebreid naar een tweede regio. In de inkoop strategieën van HvB, ZOB en WBW is opgenomen dat het 'product' gezinsadvocaat ingekocht gaat worden. Hiermee is de verwachting dat er minder complexe scheidingsproblematiek instroomt bij de jeugdbescherming.

De inspecties zijn positief over het initiatief om specifiek voor complexe scheidingen het hulpaanbod uit te breiden.

4.2 Zorgpunten

Structureel tekort jeugdhulpaanbod
De hiaten in het zorglandschap zijn in een eerder stadium in kaart gebracht door het boven regionaal expertise netwerk. Er is een nadere verdieping per jeugdhulpregio gemaakt voor kleinschalig wonen en specialistisch ambulante hulp. Hierdoor is per jeugdhulpregio in beeld waar de hiaten in het zorglandschap zijn. Er wordt binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant niet gewerkt met een bovenregionaal inkoopplan voor alle vormen van hulp. Elke jeugdhulpregio verzorgt zijn eigen inkoop. De GI's zijn in elke jeugdhulpregio een informatiebron in het inkoopproces van (jeugd)hulp.

De hiaten in het zorglandschap die het regionaal expertise netwerk in kaart heeft gebracht, worden door de taskforce inkoop met acties opgevolgd. Zo is er bijvoorbeeld een maatwerkaanpak. Daarnaast worden de lacunes meegenomen in de inkooprondes bij de vijf jeugdhulpregio's. De taskforce zorgt tevens voor korte lijnen om te adviseren over hulp die niet in de eigen jeugdhulpregio beschikbaar is. Vanuit de verbeteragenda is een project gestart om voor verwijzers, het zorglandschap op een overzichtelijke wijze in kaart te brengen.

De inspecties vinden het positief dat er bovenregionaal en op jeugdhulpregio niveau zicht is op de hiaten in het zorglandschap. De inkoop van de jeugdhulpregio's is gericht geweest op deze hiaten en heeft ook gezorgd voor meer aanbod. Het boven regionaal expertise netwerk heeft budget beschikbaar gesteld aan vijf projecten om aanbod te creëren waar nu hiaten zijn. Daarmee is echter nog niet voldoende aanbod. Een complicerende factor hierbij is dat in de hele jeugdhulpketen een tekort is aan personeel. Ook jeugdhulpaanbieders kampen met het tekort aan gekwalificeerde medewerkers om de gevraagde hulp te leveren.

Wachtlijsten en wachttijden jeugdhulpaanbieders
De jeugdbeschermers geven de wachttijden bij jeugdhulpaanbieders aan als belangrijke belemmerende factor waarom er geen passende en tijdige hulp is ingezet. Binnen de vijf jeugdhulpregio's bestaan initiatieven om de wachtlijsten en wachttijden terug te dringen. Als voorbeeld is in ZOB gestart met een nieuwe vorm van triage om de gang naar de beschermtafel te voorkomen door inzet van expertise huiselijk geweld en kindermishandeling in de 0^{e} en 1^{e} lijn. De jeugdhulpregio HvB tracht complexe scheidingen te voorkomen door inzet van De Gezinsadvocaat (zie hierboven bij verbeteringen). Desondanks lukt het niet om het zorgaanbod dusdanig uit te breiden dat wachtlijsten zijn opgeheven. Dit wordt extra gecompliceerd met de huidige arbeidsmarkt problematiek.

Samenwerken om tijdig passende hulp in te zetten

De eerder genoemde verbeteragenda en het veranderprogramma bij JBB maakt dat er meer gestructureerd overleg is tussen verschillende partijen binnen de jeugdbeschermingsregio Brabant om te komen tot tijdig passende hulp. Dit gebeurt niet alleen op het niveau van bestuurders, maar ook managers en bovenal de professionals. Door veel partijen is dit benoemd als helpend in het komen tot passende hulp.

De inspecties constateren dat de eerder genoemde belemmeringen (zie eerdere rapporten genoemd in hoofdstuk 1) in samenwerking zijn geagendeerd op de verbeteragenda en in het veranderprogramma.

Echter, de jeugdbeschermingsregio telt 56 gemeenten, vier GI's en vele jeugdhulpaanbieders. Het gaat om veel professionals die mee moeten in de veranderingen, de veranderingen in processen en handelswijze maar belangrijker de veranderingen in denkwijze en in de samenwerkingshouding en dus in gedrag.
De inspecties zijn positief over de ingezette weg, maar realiseren zich dat dit blijvend aandacht en commitment vraagt van alle betrokkenen, wil het goed geborgd blijven.

4.3 Resultaat: tijdig passende hulp

Volgens de ketenmonitoring wachten op 1 juli 2022 minimaal 74 kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel op tijdig passende hulp.

4.4 Conclusie en vervolg tijdig passende hulp

In oktober 2020 hebben de inspecties de verwachting uitgesproken dat elk kind met een maatregel tijdig passende hulp ontvangt. Bijna twee jaar later stellen de inspecties vast dat de jeugdbeschermingsregio Brabant hier nog altijd niet in slaagt.
De inspecties zien dat de jeugdbeschermingsregio wel belangrijke stappen zet om dit te verbeteren. Zo is er een gedeeld beeld over het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel die langer wachten dan 3 maanden op passende hulp. De doorbraakaanpak wordt gecontinueerd en in alle jeugdhulpregio's zijn de RET's geoperationaliseerd. De ingestelde taskforce inkoop denkt mee in het komen tot passend aanbod of maatwerkafspraken binnen de doorbraakpak. Binnen de jeugdhulpregio's is een beeld over de hiaten en de inkoop is hierop aangepast. De bovenregionale governance is aangepast, waardoor er gezamenlijk gestuurd wordt op kwaliteitsverbetering in de jeugdbeschermingsketen en tot slot bevordert de verbeteragenda dat de administratieve belemmeringen om te komen tot passend hulp worden aangepakt.

De inspecties beëindigen het verscherpt toezicht in de jeugdbeschermingsregio Brabant, hoewel de jeugdbeschermingsregio er niet in slaagt om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden. De inspecties hebben hiervoor de volgende reden.

De oorzaken die voortkomen uit de (landelijke) stelselproblematiek (financiële tekorten, arbeidsmarktproblematiek, en onvoldoende mogelijkheden toereikend specialistisch hupaanbod voor kinderen met een maatregel zonder vertraging in te zetten) zijn nog niet weggenomen en daarmee actueel. Deze oorzaken overstijgen (deels) de invloedsfeer van de verantwoordelijke partijen in Brabant. De inspecties spreken de stelselverantwoordelijken hierop aan.

Bijlage: Bestuurlijke reactie van de accounthoudende wethouder

Onderwerp Bestuurliike reactie
Datum 20 september 2022
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Doorkiesnummer 14 013
E-mail college@tilburg.nl
Fax 013 542 93 96
Postadres Postbus 90155 5038 TC Tilburg
Bezoekadres Stadhuisplein 130

Geachte Inspecties,

Op 5 september jl. ontvingen we het '*Regiorapport verlengde verscherpt toezicht kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd*'. Het rapport heeft betrekking op de vijf Brabantse jeugdhulpregio's in de provincie Noord Brabant. De inspecties beëindigen het verscherpt toezicht in Brabant. Daarnaast verlengen de inspecties het intensieve toezicht voor Jeugdbescherming Brabant (JBB) met zes maanden. Namens de vijf Brabantse jeugdhulpregio's geven wij een bestuurlijke reactie op het inspectierapport.

De urgentie voor het voldoende beschermen van kwetsbare kinderen blijft onverminderd groot
Voordat wij ingaan op de bevindingen uit het rapport, willen we benadrukken dat de problematiek in de jeugdbeschermingsketen nog altijd groot is. Dit is niet slechts een Brabants probleem, maar een landelijk probleem en betreft alle partners in de jeugdbeschermingsketen, inclusief ouders en omgeving, de Raad voor de Kinderbescherming en de rechtbanken. [1] [2] [3] Wel was Brabant een van de provincies waar deze problematiek als eerste naar boven kwam. De acties en maatregelen die de Brabantse jeugdhulpregio's de afgelopen maanden hebben genomen en de conclusie van de inspecties om het verscherpt toezicht te beëindigen, laten onverlet dat ook in de komende maanden en jaren een krachtige en breed gedragen verbeteragenda nodig blijft om de meest kwetsbare kinderen en gezinnen voldoende te beschermen. We continueren de hiervoor ingezette verbeteringen, borgen de veranderingen en versnellen waar dit noodzakelijk en mogelijk is. Hierbij blijft ook het commitment van de brede coalitie met onder meer de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis noodzakelijk, ook in aanloop naar het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

We herkennen de conclusies van de inspecties
We zijn verheugd dat het intensieve toezicht wordt beëindigd. We waarderen dat de inspecties zien dat de Brabantse jeugdhulpregio's gezamenlijk veel acties en verbeteringen hebben ingezet om aan de norm 'tijdig passende hulp' te voldoen. Zo is vanuit de doorbraakaanpak ingezet op het verkrijgen van een gedeeld beeld over het aantal kinderen dat wacht op passende hulp. Er is veel meer gezamenlijke afstemming over lacunes in passend hulpaanbod en het beter organiseren van dit passend hulpaanbod heeft prioriteit in de regionale inkoop van jeugdhulp. Binnen onze cirkel van invloed blijven we alle zeilen bijzetten om te voldoen aan de norm 'tijdige passende hulp'. Verder is de bovenregionale governance

[1] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/07/tk-eindevaluatie-wet-herziening-kinderbeschermingsmaatregelen
[2] Problematiek jeugdbeschermingsketen wederom aangetoond | VNG
[3] Kamerbrief over verbetering van de jeugdbeschermingsketen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

verbeterd met een gezamenlijke verbeteragenda en totstandkoming van een 'leading coalition'. We blijven stappen zetten om deze samenwerking verder te verbeteren.

Daarnaast delen de Brabantse regio's de zienswijze van de inspecties dat de regio's er (nog) niet in slagen om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden en dat dit mede veroorzaakt wordt door landelijke problematiek (financiële tekorten, arbeidsmarktproblematiek stelselproblematiek en onvoldoende mogelijkheden om een toereikend specialistisch hulpaanbod voor kinderen met een maatregel zonder vertraging in te zetten). Deze oorzaken overstijgen (deels) de invloedsfeer van de verantwoordelijke partijen in Brabant. We onderschrijven het belang om ook de stelselverantwoordelijken hier nadrukkelijk op aan te spreken, wat inmiddels heeft plaatsgevonden.[4]

We plaatsen de volgende kanttekeningen bij bevindingen in het rapport
De inspecties verlengen het intensieve toezicht op JBB met zes maanden. Als reden hiervoor geven zij dat ze de borging en de effecten van de ingezette maatregelen willen blijven volgen. De inspecties constateren dat JBB er nog niet in slaagt om aan elk kind met een maatregel tijdig een jeugdbeschermer te verbinden en tot een gedragen koers te komen. JBB heeft daartoe een kwaliteitsimpuls en verandering in gang gezet en het resultaat is zichtbaar binnen JBB (daling verzuim, daling verloop). Echter is dit nog niet vertaald naar een afname van zorgen van ouders en kinderen en het afnemen van het aantal wachtende kinderen op een vaste jeugdbeschermer. De inspecties beoordelen de bestaande situatie voor wat betreft wachtlijstbeheer bij JBB niet als wenselijk, maar wel als voldoende.
De ontwikkelingen binnen JBB staan op een belangrijk kantelpunt, namelijk om de ingezette veranderingen structureel te borgen binnen de (lijn)organisatie. We begrijpen dat de inspecties deze ontwikkelingen willen blijven volgen. De programmaorganisatie wordt ten minste tot 1 januari 2023 gecontinueerd, waarbij de borging van de ingeslagen koers en daarbij horende veranderingen een centraal thema is.

De inspecties constateren dat de financiering nog steeds een aandachtspunt blijft. Op 30 juni 2021 zijn de Brabantse tarieven verhoogd met ca. 9% tot iets boven het landelijk gemiddelde met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020. Deze tarieven worden jaarlijks geïndexeerd. Hiermee zijn de tarieven in Brabant nu hoger dan in de meeste jeugdhulpregio's. Op dit moment vindt er geen aparte tarievendiscussie plaats tussen gemeenten en GI's, maar volgen we de uitkomsten van de landelijke tarievendiscussie. Deze discussie beperkt zich dus niet tot Brabant, maar wordt op dit moment landelijk gevoerd.

Samen op weg naar het Toekomstscenario
We hebben de afgelopen jaren als gemeenten, regio's, GI's en alle betrokken partners veel tijd, geld en energie geïnvesteerd in het verbeteren van de jeugdbescherming. In het kader van onder meer de verbeteragenda, de doorbraakaanpak en de proeftuinen zijn resultaten geboekt die niet de volledige oplossing bieden, maar die we als partners in Brabant graag willen voortzetten. Hierbij geldt dat de aanvullende rol van de systeemverantwoordelijken/bewindslieden als ook de overige partijen in de jeugdbeschermingsketen zoals ouders en hun omgeving, Raad voor de Kinderbescherming en de rechtbanken noodzakelijk is. We zijn ervan overtuigd dat een gezamenlijk gedragen en doortastende aanpak ertoe zal leiden dat kwetsbare kinderen wel op de juiste manier voldoende beschermd, geholpen en ondersteund worden.

[4] Signaalbrief toezicht jeugdbeschermingsketen | Brief | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (igj.nl)

Het is belangrijk dat we samen de schouders zetten onder dit vraagstuk, zodat we kinderen weer kunnen beschermen en dat zij veilig kunnen opgroeien. Dat doen we niet door binnen de lijntjes van de eigen verantwoordelijkheid te blijven kleuren, maar door daar overheen te stappen en naast en met elkaar binnen het jeugdbeschermingsstelsel gezinnen de beste vorm van ondersteuning te geven. De ervaringen en de harde lessen uit het recente verleden zijn in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming omgezet naar het denken in kansen en mogelijkheden. Met als doel dat ieder kind en gezin de juiste zorg en ondersteuning en daarmee perspectief krijgt naar de toekomst toe.
Laten we daarom de handen ineen slaan en werk maken van dat toekomstscenario.

Hoogachtend,

namens de regio's West-Brabant West, West-Brabant Oost, Hart van Brabant, Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant

M.T.M. Hendrickx
Wethouder Jeugd gemeente Tilburg

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl